

Les Planeses

Montesquiu

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: A la zona central del terme municipal. Al Parc del Castell de Montesquiu.
Emplaçament S'hi arriba per una pista forestal d'ús restringit del Castell.

Coordenades:

Latitud: 42.120906767894
Longitud: 2.209059690043
UTM Est (X): 434620
UTM Nord (Y): 4663504

Classificació

Número de fitxa 08131 - 12
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: Xarxa natura 2000
Observacions protecció: El Pla especial del Parc del Castell de Montesquiu va ser aprovat en data 30 de juliol de 1986 i publicada la seva aprovació en el DOGC núm. 755 de 20 d'octubre de 1986 i modificat en data en data 2 d'abril de 1998 i publicada la seva aprovació en el DOGC núm. 2.672 de 2 de juliol de 1998.
Data aprovació: dc., 30/07/1986 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial - productiu
Titularitat Pública
Titular: Diputació de Barcelona. Rambla de Catalunya, 126. 08008 Barcelona.
Fitxes associades:

Castell de Montesquiú

Parc del Castell de Montesquiú

Pou de les Planeses

Autoria de la fitxa

Sara Simon Vilardaga

Data de registre de la fitxa:

dg., 08/01/2023 - 23:40

Descripció

Es tracta d'una masia situada enmig del Parc del Castell de Montesquiú, en una zona planera envoltada de camps de conreu i bosc. Està formada per dues construccions principals acompanyades d'altres volums annexes.

L'edifici central, la casa, és de planta rectangular, consta de planta baixa, primera i planta sota coberta, té teulada a dues aigües amb coberta de teula àrab i carener orientat est-oest, perpendicular a la façana principal que mira a llevant. La planta baixa era destinada al bestiar i magatzem. La planta primera, a habitatge, amb accés directe a través d'una escala exterior adossada a la façana, feta amb graons i barana de pedra. Les obertures visibles són de factura senzilla, la majoria amb llinda plana de fusta sobre brancals de carreus de pedra.

L'estructura dels seus murs permet identificar que la casa s'ha anat modificant i sembla que originàriament era de planta més petita i de menys alçada, i amb el temps s'amplià cap al sud i augmentant l'alçada amb una planta més. Les parets són de murs de pedra bastits amb pedres de tall divers, amb parts de parament més regular i altres de material més irregular; a les cantoneres els carreus són més ben escairats i més polits. La part superior dels murs, aproximadament el tram corresponent al darrer nivell, és de toves entre pilars de maó massís, que sembla correspondre a una ampliació que va suposar un augment de l'alçada de la casa, potser coincidint també amb una ampliació cap a migdia. A la façana de llevant també hi ha un volum adossat bastit en murs de pedra, d'un sol nivell i coberta a un vessant.

A la façana posterior hi ha un cos adossat de dos nivells, i coberta a dues vessants de teula àrab. A les façanes laterals s'hi adossen altres volums més senzills, destinats essencialment a coberts pel bestiar, magatzem o corts.

Al costat de nord-est hi ha la construcció de la pallissa o cabanya, en aquest cas es tracta d'una edificació de dues plantes, amb coberta també a dues vessants de teula àrab però amb el carener orientat nord-sud perpendicular a la façana principal que mira a migdia, obrint al pla que quedaria davant les dues façanes, la de la casa i la de la cabanya, definint una era. Aquesta pallissa es caracteritza per tenir la típica gran obertura central en arc de mig punt fet amb carreus allargats, aquesta obertura ocupa gran part de la façana principal.

Observacions:

Masia que conserva la fesomia i que actualment manté ús de masoveria i amb activitat agropecuària.

Història

Aquesta masia, situada avui dia dins el Parc del Castell de Montesquiú, mostra una arquitectura que és el resultat de la seva evolució al llarg dels segles. Tot i que documentalment es recullen diferents referències del mas Planeses des del segle XVI en endavant, sense una visió completa de l'estructura de la masia així

com d'un estudi arquitectònic, no es pot concretar si conserva restes d'aquest període. A nivell general la construcció que es pot observar exteriorment sembla que pot correspondre a una obra d'època moderna, probablement del segle XVII i XVIII amb modificacions i ampliacions posteriors, del segle XIX. De tota manera és probable que la construcció conservi restes anteriors.

Entre la documentació recollida pels estudis realitzats pel Parc del Castell de Montesquiu trobem una referència datada del 1536 (ACA, Fons Diversos, Queralt, Volums, 003, Llibre Volums 3. LLORET; MARAGALL, 2019) corresponent a un llevador de rendes del castell i terme de Besora, en el que hi consta referenciat el Mas Planeses en l'apartat d'arrendadors de masos.

Del segle XVIII es recull un llistat d'arrendaments dels Descatllar, entre els quals hi consta la referència a la masia Planeses, situada dins l'heretat del castell de Montesquiu, i per la qual corresponia pagar 79 lliures per any. Es tractava de les rendes del noble senyor Narcís Descatllar, segons acte rebut en poder de Domingo Soler Moner, notari públic de Vic el mes d'octubre de 1692, l'arrendament era per quatre anys del 1693 al 1697 (ACA, Fons: Diversos, Queralt, Volums, 001, Llibre Volums 1. LLORET; MARAGALL, 2019).

Una altre document del segle XVIII consta referenciada l'heretat de Les Planeses dins les propietats de Lluís Descatllar, en el període en que ostentava la propietat del Castell de Montesquiu. En aquest moment la casa estava sota la seva jurisdicció i hi consta el Mas Planeses de Sant Quirze, a favor de Benet Sabatés pagès de la parròquia de Sant Quirze, arrendat pel preu de 420ll, a raó de 105 lliures per any i que el pagament s'havia de fer per Nadal. També a favor de Bonaventura Carbonell, negociant de la vila de Ripoll. L'arrendatari a més, havia de pagar a la Pabordia del Palau del Monestir de Ripoll, i a la Universitat de Sant Quirze de Besora per la imposició del Real Cadastre. Igualment com en altres masos, també s'obliga al masover a cedir tota la llenya necessària per la resclosa dels Molins de Montesquiu i Foradada, i per les obres que s'hi puguin fer (ACA, BesoraXVIII/4, Fons: Diversos, Queralt, Lligalls 4, Llibre Besora 4. LLORET; MARAGALL, 2019).

En data 20 de maig de 1833 en una relació de les propietats i béns del Marquesat de Besora, inventariats per zones, hi consta que el Mas Planeses té com a masos agregats Sala, Freixa i Coma, adquirits per Isabel Descatllar, l'11 de desembre de 1532, i que l'establiment el va fer el Paborde de Palau de Monsateri de Ripoll (BC, Fons Queralt, Ref. Queralt/1833 Llibre 8/12; data 20 de maig de 1833, 1704-6. LLORET; MARAGALL, 2019).

De l'any 1943 es conserva la documentació d'un inventari dels arbres de les finques de Sant Moí i Planeses, i altra documentació corresponent a la venda del bosc de les Planeses, junt amb els boscos de l'Obaga del Castell i el de Sant Moí. Així com contractes de masoveria de l'any 1950 (ACR, Caixa 7 Carpeta 4, i Caixa 14 Carpeta 1. LLORET; MARAGALL, 2019) (Inventari dels documents (1878-1968) del fons del Castell de Montesquiu dipositats a l'Arxiu Comarcal del Ripollès).

Bibliografia

LLORET BLACKBURN, Marta; MARAGALL MORENO, Marta (2019): Resultats de la recerca arxivística en el marc del Pla Director del Castell de Montesquiu. Montesquiu (Osona). Desembre de 2019. Inèdit.

